

Resultaten 2025-2026

Kennisgroep Kosten-Baten-Analyse (KBA)

Kosten en baten van natuurinclusieve landbouw in beeld

Wat betekent natuurinclusieve landbouw voor het rendement van mijn bedrijf? Binnen de Kennisgroep Kosten-Baten Analyse (KBA) onderzochten melkveehouders deze vraag aan de hand van hun eigen technische en financiële cijfers.

Het doel

Door bedrijfsgegevens te delen en te vergelijken kregen deelnemers meer inzicht in de kosten, baten en mogelijkheden van natuurinclusieve keuzes.

Dit project was een samenwerking tussen VK-Oost, Countus, De Natuurverdubbelers en Wij.land.

Scan de QR code voor meer informatie!

'Deze analyse ging echt de diepte in. Voorwaarde is dat je je openstelt en een open houding aanneemt, maar daar heb ik veel waardevolle inzichten voor terug gekregen.'

deelnemer Erwin Bosch

Resultaten:

- 5 individuele verdiepingstrajecten
- 12 VK-Oost-leden verdiepten zich in de KBA
- 70 deelnemers namen deel aan verdiepingsbijeenkomsten
- Analyse van financiële en technische cijfers over de jaren 2022-2024

Wat hebben we gedaan?

- Bedrijfsgegevens verzamelen en vergelijken
- Eigen cijfers vergelijken met landelijke cijfers
- Individuele bedrijfsvragen verdiepen
- Ervaringen en keuzes bespreken in de studiegroep

Wat leverde het op?

Deelnemers kregen meer inzicht in hun eigen bedrijfsresultaten en maakten concretere keuzes rond:

- agrarisch natuurbeheer
- meer voer van eigen land
- minder krachtvoer
- grondgebruik en voederteelt
- omschakeling naar biologisch

De ervaringen uit de studiegroep zijn vervolgens gedeeld binnen VK-Oost.

Meer achtergronden en aanbevelingen

Wat hebben we geleerd?

Een belangrijke les uit het project is dat economische keuzes steeds moeten worden bekeken vanuit het strategisch kader van het bedrijf.

Een natuurinclusieve maatregel is niet automatisch voor ieder bedrijf economisch interessant. Grondpositie, bedrijfsvoering, technische resultaten en toekomstplannen spelen allemaal een rol.

Juist de combinatie van eigen cijfers, vergelijking met anderen en individuele verdieping helpt ondernemers om scherper naar hun keuzes te kijken.

Van studiegroep naar bredere groep

De ervaringen uit de KBA-studiegroepen werden gebruikt in keuzebijeenkomsten en verdiepingsbijeenkomsten van VK-Oost.

Zo konden meer ondernemers kennisnemen van de ervaringen uit de individuele trajecten en de onderlinge vergelijking van bedrijfsgegevens.

- 70 VK-Oost-leden verdiepten zich in november in de kosten en baten van natuurinclusieve landbouw.
- Deze 70 ondernemers namen vervolgens deel aan de verdiepingsbijeenkomsten in januari 2026.

Aanbevelingen

- Neem het strategisch kader van de ondernemer als vertrekpunt.
- Blijf technische en financiële gegevens delen.
- Stimuleer individuele verdieping.
- Deel ervaringen uit individuele trajecten in studiegroepen.
- Verdiep de mogelijkheden van economisch slim omschakelen naar biologisch.
- Blijf aandacht houden voor grond en langetermijnbeleid.